

**กระบวนการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช***
**THE PROCESS OF PROMOTING KNOWLEDGE TO THE PEOPLE IN
THE ELECTION OF MEMBER OF HOUSE OF REPRESENTATIVES
IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

กรวิชัย บุญมี¹ และ พระครูปลัดอริชฐ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช)²

Korawit Bunmee¹ and Phrakhrupalad Athit Suvaddho (Sookpanich)²

¹⁻²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻²Faculty of Social Science, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

Corresponding Author's Email: kornwitb@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) วิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) นำเสนอรูปแบบของการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้ง นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชนรวม 28 คน และผู้เข้าร่วมเวทีเสวนากลุ่มอีก 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดเวทีเสวนากลุ่ม และการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองควรดำเนินการตามรูปแบบ BRIDGE Model ประกอบด้วย การเสริมสร้างศักยภาพผ่านการพัฒนาบุคลากรและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การบูรณาการทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย การพัฒนาทักษะความรู้ด้านดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการรู้เท่าทันสื่อ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระดับรากหญ้าผ่านกิจกรรมชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และการประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยพบปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ การใช้สื่อดิจิทัลที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน การจัดกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมการ

* Received 29 January 2025; Revised 6 February 2025; Accepted 12 February 2025

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความตระหนักในสำคัญของการเลือกตั้ง บทบาทของสถาบันการศึกษาในการปลูกฝังความรู้ทางการเมืองตั้งแต่ระดับพื้นฐาน และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนการส่งเสริมความรู้อย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: การส่งเสริมความรู้ทางการเมือง, การเลือกตั้ง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This research aimed to 1) analyze general conditions, problems and obstacles in promoting knowledge for people regarding parliamentary elections in Nakhon Si Thammarat Province, 2) analyze components of knowledge promotion, and 3) propose a model for political knowledge promotion. This qualitative research collected data from 28 key informants, including political science scholars, election candidates, political party members, election commissioners, local politicians, and citizens, along with 10 focus group discussion participants, selected through purposive sampling based on specified criteria. Data were collected through in-depth interviews, focus group discussions, and relevant document analysis. Data were analyzed using content analysis.

The research found that political knowledge promotion should follow the BRIDGE Model, consisting of Building Capacity through personnel development and target group-appropriate learning materials, Resources Integration from all sectors to reduce redundancy and increase operational efficiency, Innovation & Technology application in knowledge dissemination through various channels, Digital Literacy development for information access and media literacy, Grassroots Engagement through community activities aligned with local contexts, and continuous Evaluation & Development for operational improvement. Key success factors identified include digital media utilization targeting diverse groups, particularly youth, community activities promoting knowledge exchange and election awareness, educational institutions' roles in foundational political knowledge cultivation, and systematic collaboration among government, private sector, and civil society in driving knowledge promotion. The development of an

effective monitoring and evaluation system for continuous and sustainable development was also identified as crucial for success.

Keywords: Political Knowledge, Promotion Election, Political Participation, BRIDGE Model

บทนำ

การเลือกตั้งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ประชาชนใช้สิทธิและอำนาจของตนในการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศและออกกฎหมายที่จะใช้บังคับในสังคม การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องเป็นไปอย่างเสรี บริสุทธิ์ และปราศจากการบังคับ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจอย่างอิสระบนพื้นฐานของความยุติธรรม (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2557) ในระบอบประชาธิปไตย แม้ว่าประชาชนจะเป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง แต่ด้วยข้อจำกัดของจำนวนประชากรที่มีมาก การให้ทุกคนเข้าไปบริหารประเทศจึงเป็นไปได้ไม่ได้ในทางปฏิบัติ ระบบตัวแทนผ่านการเลือกตั้งจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนได้มาซึ่งผู้แทนที่จะเข้าไปใช้อำนาจแทนตน การเลือกตั้งจึงไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งตัวแทนเท่านั้น แต่ยังเป็นช่องทางสำคัญที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครอง (ธนาภา จันทวารา และคณะ, 2565)

อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงที่น่าขบคิดคือ หลังจากการเลือกตั้ง ประชาชนแทบไม่มีบทบาทใดๆ ในการปกครอง สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า "ประชาชนมีประชาธิปไตยเพียง 4 วินาที" (คำคุณ สิทธิสมาน, 2548) นอกจากนี้ การเลือกตั้งยังกลายเป็นการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งบ่อยครั้งนำไปสู่ความแตกแยกในชุมชน และส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศในระยะยาว ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การมีความรู้ความเข้าใจที่ดีในการเลือกตั้งย่อมนำไปสู่การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การยอมรับในความแตกต่าง และการเคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน (โอฬาร ถิ่นบางเตียว และ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2552)

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม ระดับการศึกษา และสภาพความเป็นอยู่ ความแตกต่างเหล่านี้ส่งผลให้เกิดช่องว่างในระดับความรู้และความเข้าใจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีการตื่นตัวทางการเมืองในระดับต่ำ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2550) และยังขาดความมั่นใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Saikuea C, 2022) การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ ประชาชนที่มีความรู้ทางการเมืองมักมีความ

รับผิดชอบต่อสังคมและสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองอย่างมีวิจารณญาณ (วรรณธนพล หรือบุญธนะ และ นันทนา นันทวโรภาส, 2562) การศึกษาของ (อัมพกา ชมพู และ คณะ, 2566) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยหลายด้าน ทั้งด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง โดยพบปัญหาสำคัญคือประชาชนเข้าถึงผู้สมัครได้ยาก และนโยบายไม่ชัดเจน ไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ การศึกษาของ (ณฐมน หมวกฉิม และ คณะ, 2565) ยังชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองต้องดำเนินการผ่านหลายช่องทาง ทั้งสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน โดยเน้นการพัฒนาทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาธิปไตยด้วยความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างรากฐานประชาธิปไตยผ่านการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในระยะยาว

สรุปได้ว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญในระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อำนาจอธิปไตยผ่านการเลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่พบคือการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม ระดับการศึกษา และสภาพความเป็นอยู่ ส่งผลให้ประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมืองในระดับต่ำและขาดความมั่นใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยต้องดำเนินการผ่านหลายช่องทางทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง สามารถตัดสินใจเลือกผู้แทนได้อย่างมีวิจารณญาณ และมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบของการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "กระบวนการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช" เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรค วิเคราะห์องค์ประกอบ และนำเสนอรูปแบบของการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีเสวนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครบถ้วน มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 28 คน และผู้เข้าร่วมเวทีเสวนากลุ่ม จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 8 คน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 6 คน สมาชิกพรรคการเมือง จำนวน 6 คน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวน 1 คน นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 2 คน และประชาชน จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทของเครื่องมือ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง แนวคำถามสำหรับการจัดเวทีเสวนากลุ่ม แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร

2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรค โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ SWOC ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของกระบวนการส่งเสริมความรู้ ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบของกระบวนการส่งเสริมความรู้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือวิจัยและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน 3) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 28 คน 4) จัดเวทีเสวนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน 5) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และเวทีเสวนากลุ่ม

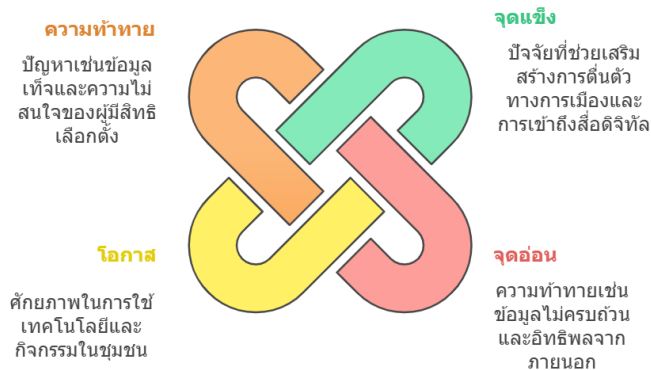
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและเวทีเสวนากลุ่ม 2) จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา 3) วิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี 4) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจุดแข็งคือประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง มีอัตราการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งร้อยละ 74.6 มีการใช้สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียในการเผยแพร่ข้อมูลอย่างกว้างขวาง และมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง จุดอ่อนที่สำคัญคือการกระจายข้อมูลยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล การให้ความรู้มักเน้นเฉพาะช่วงเลือกตั้งขาดความต่อเนื่อง และยังคงมีปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในพื้นที่ โอกาสมาจากการเติบโตของสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ส่วนความท้าทายที่สำคัญได้แก่ การแพร่กระจายของข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือน ช่องว่างระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ในการเข้าถึงเทคโนโลยี รวมถึงการแก้ไขปัญหาคาสิโนและเกมการพนัน และการลดอิทธิพลของระบบอุปถัมภ์ สามารถสรุป การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย (SWOC Analysis) ได้ดังภาพที่ 1

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ความท้าทาย

ภาพที่ 1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ความท้าทาย ของสภาพทั่วไปในกระบวนการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา : กรวิชญ์ บุญมี

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมความรู้ ผลการวิจัยพบว่ามี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่ใช้งานสื่อออนไลน์เป็นหลัก (2) การจัดกิจกรรมชุมชน เช่น การเสวนาและการจัดเวทีสาธารณะ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน (3) บทบาทของสถาบันการศึกษาในการปลูกฝังความรู้ทางการเมืองตั้งแต่วัยเยาว์ โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง (4) การรณรงค์สร้างจิตสำนึกและต่อต้านการซื้อเสียง เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม (5) บทบาทของผู้นำชุมชนและผู้มีอิทธิพลทางสังคมในการเป็นตัวกลางเผยแพร่ความรู้ และ (6) การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้การส่งเสริมความรู้มีความน่าเชื่อถือและเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง สามารถสรุป องค์ประกอบในการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบกระบวนการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มา : กรวิชัย บุญมี

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อนำเสนอรูปแบบของการส่งเสริมความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ควรใช้รูปแบบ BRIDGE Model ซึ่งประกอบด้วย (1) Building Capacity การเสริมสร้างศักยภาพผ่านการพัฒนาบุคลากรและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (2) Resources Integration การบูรณาการทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (3) Innovation & Technology การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย (4) Digital Literacy การพัฒนาทักษะความรู้ด้านดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการรู้เท่าทันสื่อ (5) Grassroots Engagement การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระดับรากหญ้าผ่านกิจกรรมชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และ (6) Evaluation & Development การประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยรูปแบบนี้ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปรูปแบบของการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง "กระบวนการส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนครศรีธรรมราช" สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมความรู้ ผลการวิจัยพบความท้าทายในการส่งเสริมความรู้เนื่องจากความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดนครศรีธรรมราช สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพกา ชมภู และคณะ (2566) ที่พบปัญหาด้านคุณสมบัติผู้สมัคร พรรคการเมือง นโยบาย และวิธีการหาเสียง โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลในกลุ่มผู้สูงอายุและพื้นที่ห่างไกล การวิเคราะห์ SWOC พบจุดแข็งด้านความตื่นตัวทางการเมืองสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภา จันทวรา และคณะ (2565) ที่พบว่าประชาชนให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ ด้านโอกาสพบการพัฒนาเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง (2565) ที่ชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการรับรู้ทางการเมือง ส่วนความท้าทายที่สำคัญคือการแพร่กระจายของข่าวปลอมและระบบอุปถัมภ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonlue N. & Dhebpanya P. (2021) ที่พบว่าระบบอุปถัมภ์ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

2. องค์ประกอบของการส่งเสริมความรู้ ผลการวิจัยพบว่าสื่อดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา ฉัตรช่อฟ้า (2563) ที่พบว่าแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าถึงประชาชน และงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง (2565) ที่เน้นย้ำอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการพัฒนาพลเมือง อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐมน หมวกฉิม และคณะ

(2565) บทบาทของสถาบันการศึกษามีความสำคัญในการปลูกฝังความรู้ตั้งแต่วัยเยาว์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chansin W. & Chatchorfa A. (2023) และ ขวัญฤดี มีนันท์ (2564) การรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสถิตย์ สุทธิมิโน และคณะ (2564) ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนมีความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ จินารัตน์ (2566) และ อุดม กองทองกาย (2565)

3. รูปแบบการส่งเสริมความรู้ BRIDGE Model การพัฒนา BRIDGE Model เป็นนวัตกรรมสำคัญในการยกระดับการส่งเสริมความรู้ทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonyoung K. & Nunbhakdi E. (2023) ที่เน้นความสำคัญของการบูรณาการทรัพยากรและการพัฒนาที่เป็นระบบ องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านของโมเดล ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพ การบูรณาการทรัพยากร นวัตกรรมและเทคโนโลยี ความรู้ด้านดิจิทัล การมีส่วนร่วมระดับรากหญ้า และการประเมินและพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณัฐ ระเบียบทุกซ์ (2565) ที่เน้นการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จุดเด่นของโมเดลคือการทำงานเป็นวงจรต่อเนื่อง ตั้งแต่พัฒนาศักยภาพไปจนถึงการประเมินผล โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงานต่อไป ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนและปรับตัวตามบริบทได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณธณพล หิรัญบุรณะ และคณะ (2562) ที่เสนอแนวทางการพัฒนาระบบการสื่อสารและประสานงานแบบบูรณาการ

สรุปได้ว่าการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีทั้งความท้าทายและโอกาสที่สำคัญ ในด้านสภาพทั่วไปและปัญหา พบว่าความหลากหลายทางภูมิศาสตร์และสังคมส่งผลต่อการเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุและพื้นที่ห่างไกล แม้จะมีจุดแข็งด้านความตื่นตัวทางการเมืองสูงและมีโอกาสจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายจากการแพร่กระจายของข่าวปลอมและระบบอุปถัมภ์ ด้านองค์ประกอบของการส่งเสริมความรู้ สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงประชาชน ควบคู่กับบทบาทของสถาบันการศึกษาในการปลูกฝังความรู้ การรณรงค์ต่อต้านการซื้อเสียง และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ การพัฒนา BRIDGE Model เป็นนวัตกรรมสำคัญที่บูรณาการองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพ การบูรณาการทรัพยากร นวัตกรรมและเทคโนโลยี ความรู้ด้านดิจิทัล การมีส่วนร่วมระดับรากหญ้า และการประเมินและพัฒนา โดยทำงานในลักษณะวงจรต่อเนื่องที่สามารถปรับตัวตามบริบทและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน งานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบการส่งเสริมความรู้ที่ครอบคลุม เป็นระบบ และตอบสนองต่อความท้าทายในบริบทของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

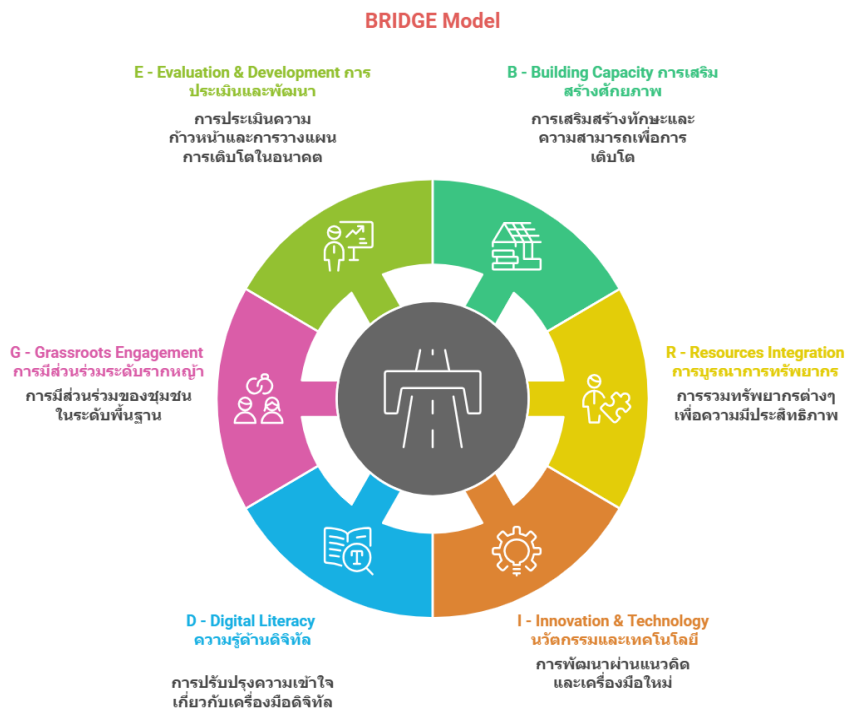
ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เรียกว่า BRIDGE Model (จากภาพที่ 4) ซึ่งเป็นรูปแบบการส่งเสริมความรู้ที่บูรณาการองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพ การบูรณาการทรัพยากร การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัล การสร้างการมีส่วนร่วมระดับรากหญ้า และการประเมินและพัฒนา โดยแต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน (จากภาพที่ 4) BRIDGE Model เป็นรูปแบบการส่งเสริมความรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน โดยเริ่มจากการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร ทั้งในระดับองค์กร และระดับชุมชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการส่งเสริมความรู้ทางการเมือง รวมถึงการพัฒนาความเป็นผู้นำ และการทำงานเป็นทีม การบูรณาการทรัพยากร เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร และเครือข่าย อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน และลดความซ้ำซ้อน การใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี เช่น สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึง และสื่อสารกับ ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส การพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัล เป็นการเสริมสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูล และการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูล และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างการมีส่วนร่วมระดับรากหญ้า เป็นหัวใจสำคัญของ BRIDGE Model โดยเน้นการกระจายอำนาจ และการสร้างความเป็นเจ้าของ ให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการวางแผน ดำเนินการ และติดตามประเมินผล การส่งเสริมความรู้ทางการเมือง รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ประกอบสุดท้ายคือ การประเมินและพัฒนา เป็นการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และความยั่งยืน โดยใช้ข้อมูล และข้อเสนอแนะจากการประเมิน มาพัฒนา และปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมความรู้ ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านของ BRIDGE Model มีความเชื่อมโยง และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

BRIDGE Model เป็นโมเดลที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อประเมินผลสำเร็จและปรับปรุงการดำเนินงาน BRIDGE Model มีประโยชน์ต่อสังคม เช่น

การพัฒนาคุณภาพประชาธิปไตย การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม และการแก้ไขปัญหาการทุจริตเลือกตั้ง

องค์ความรู้ใหม่ BRIDGE Model ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นโมเดลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาประชาธิปไตยในพื้นที่อื่น ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรใน BRIDGE Model ครอบคลุม 3 มิติ คือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้ง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการพัฒนาทักษะในการสื่อสาร การจัดการ การใช้เทคโนโลยี และการแก้ไขปัญหา ที่สำคัญคือการปลูกฝังเจตคติ เช่น ความรับผิดชอบ ความเสียสละ การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และการยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ชุมชน การใช้เทคโนโลยี เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึง และสื่อสารกับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ และกลุ่ม ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จของ BRIDGE Model โดยเน้นการกระจายอำนาจ การสร้างความเป็นเจ้าของ และการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนมีบทบาท ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การติดตาม และการประเมินผล รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน BRIDGE Model มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ เพื่อใช้ในการประเมินผลสำเร็จ และปรับปรุงการดำเนินงาน เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม ระดับความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตัวชี้วัดเหล่านี้ ช่วยให้สามารถติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาโมเดลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ BRIDGE Model ได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงกระบวนการจัดการองค์ความรู้ BRIDGE Model
ที่มา : กรวิชญ์ บุญมี

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยพบว่าประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง มีการติดตามข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาสำคัญคือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและครบถ้วน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและกลุ่มผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการเมือง บทบาทหน้าที่ของ ส.ส. และกระบวนการเลือกตั้ง รวมถึงยังมีปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงที่ฝังรากลึกในสังคม

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในการส่งเสริมความรู้ พบว่ามี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล การจัดกิจกรรมชุมชน บทบาทของสถาบันการศึกษา การปลูกฝังความรู้ทางการเมืองผ่านระบบการศึกษา การณรงค์สร้างจิตสำนึกและต่อต้านการซื้อเสียง และบทบาทของผู้นำชุมชนและผู้มีอิทธิพลทางสังคม โดยแต่ละองค์ประกอบมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ได้พัฒนา "BRIDGE Model" ซึ่งเป็นรูปแบบการส่งเสริมความรู้ที่บูรณาการองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพ (Building Capacity) การบูรณาการทรัพยากร (Resources Integration) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี (Innovation & Technology) การพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy) การสร้างการมีส่วนร่วมระดับรากหญ้า (Grassroots Engagement) และการประเมินและพัฒนา (Evaluation & Development) โดยโมเดลนี้มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้งควรพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลที่เป็นทั้งหมด เช่น ขั้นตอนการเลือกตั้ง ข้อมูลผู้สมัคร นโยบายพรรคการเมือง และสถานที่เลือกตั้ง นำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น และเสียงบรรยาย เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก ทั้งนี้ควรพัฒนาในรูปแบบแอปพลิเคชันบนมือถือที่สามารถใช้งานได้แม้ในพื้นที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตจำกัด และควรมีช่องทางการแจ้งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้งที่สามารถรักษาความลับของผู้แจ้งได้ 2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดตั้ง "ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยชุมชน" ในทุกตำบล โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครประชาธิปไตย จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ไม่ใช่เฉพาะช่วงเลือกตั้ง เช่น การจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การจำลองสถานการณ์การเลือกตั้ง การประกวดสื่อรณรงค์ประชาธิปไตย และการจัดทำหลักสูตรอบรมผู้นำประชาธิปไตยรุ่นเยาว์ โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการซื้อสิทธิขายเสียงที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่น และการกระตุ้นให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. สถาบันการศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เน้นการปฏิบัติจริง โดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา เช่น การจัดตั้งสถานักเรียน การทำโครงการพัฒนาชุมชน การศึกษาดูงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการฝึกงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง นอกจากนี้ควรจัดตั้งชมรมประชาธิปไตยในสถานศึกษา เพื่อเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และสร้างเครือข่ายเยาวชนประชาธิปไตยระหว่างสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของประชาธิปไตยและความสำคัญของการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรณีฐ ระงับทุกข์. (2565). การพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปในกรุงเทพมหานคร. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 11(3), 55-65.
- ขวัญฤดี มีนันท์. (2564). รูปแบบการศึกษาของไทยกับการส่งเสริมทางการเมืองเพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. วารสาร สังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย, 2(2), 36-49.
- คำณูณ สิทธิ สมาน. (2548). ผู้จัดการ. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://mgronline.com>.
- ณฐมน หมวกฉิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย. วารสารรัชต์ภาคย์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 253-265.
- ณฐมน หมวกฉิม, สุรพล สุษะพรหม, และ ยุทธนา ปราณีต. (2022). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย ที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย. วารสารรัชต์ภาคย์, 16(44), 103-118.
- ณัฐณ ลิมปิเจริญ. (2567). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามการรับรู้ของประชาชน. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร, 7(2), 54-69.
- ธนาภา จันทวารา, ประสิทธิ์ กุลบุญญา, และ ไพศาล พากเพียร. (2022). บทบาทพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ. วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์, 317-334.
- ธีรภัทร เสาร์รังสรรค์. (2561). การศึกษาทางการเมืองเพื่อบูรณาการความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 48(2), 1-27.
- พระมหาสถิตย์ สุทธิมน, สุรพล พรหมกุล, และ ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล. (2021). พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ 1. วารสาร มจร. อุบล ปริทรรศน์, 405-418.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2550). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2550 จังหวัดนครศรีธรรมราช. งานวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า, 1-2.
- วรรณธนพล หิรัญบุรณะ, และ นันทนา นันทวโรภาส. (2562). บทบาทและกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ: ศึกษากรณีการละเมิดสิทธิการเมือง ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2552 – 2558. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(10), 4968-4986.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2566). ความสัมพันธ์และอิทธิพลของอุดมการณ์ทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่มีผลต่อการเลือกตั้งของเยาวชนในประเทศไทย. วารสารรัชต์ภาคย์, 17(50), 442-456.

- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2557). ร่วมกันทำให้การเลือกตั้งเป็นกระบวนการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติ. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), 260.
- สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล. (2565). การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน. วารสาร นวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย, 4(2), 1-12.
- สมาลี บุญเรือง. (2565). สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 4(3), 61-74.
- อภิญา ฉัตรช่อฟ้า. (2563). การสื่อสารทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยศึกษารณิ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2562. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 2(2), 36-44.
- อัมพกา ชมภู, พระเทพปริยัติเมธี, และ สุภัญญา ญัฐอบสถ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้ง ที่ 1 จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(2), 323-334.
- อุดม กองทองกาย. (2565). พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. วารสาร วิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 596-601.
- เอกนรินทร์ ปิยะปัญญามงคล. (2564). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(6), 347-355.
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว, และ รศ.ดร.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (4 กุมภาพันธ์ 2552). การซื้อสิทธิ์ขายเสียง. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2567 จาก <http://wiki.kpi.ac.th>
- Boonlue, N, และ Dhebpanya, P. (2021). ความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์, 4(1), 167-203.
- Boonyoung K, & Nunbhakdi E. (2023). ประชาชนกับการเลือกตั้ง:กรณีศึกษาพฤติกรรมผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2562 ในจังหวัดชลบุรี. Political Science and Public Administration Journal, 147-172.
- Chansin W., และ Chatchorfa A. (2023). การพัฒนาการพัฒนารส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชนจังหวัดลพบุรี. Journal of MCU Phetchaburi Review, 6(1), 231-245.
- Saikuea C. (2022). พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัด นครศรีธรรมราช. Journal of MCU Nakhondhat, 129-145.
- Sukpranee, N. T. (2021). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. Academic MCU Buriram Journal, 6(1), 1-15.